

Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie opolskim w 2017 r.

10.08.2018 r.

- 16,2 mln zł

Deficyt budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2017 r.

W 2017 r. dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa opolskiego rosły wolniej niż wydatki. Budżety tych jednostek zamknęły się zbiorczo deficytem. O deficycie zdecydował ujemny wynik budżetów gmin i powiatów, przy nadwyżce notowanej dla budżetu województwa i miasta na prawach powiatu.

W 2017 r. **dochody** budżetów jednostek samorządu terytorialnego w województwie opolskim wynosiły 5405,9 mln zł i wzrosły zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i 2010 r. (odpowiednio: o 6,1% i o 31,1%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody ukształtowały się na poziomie 5454 zł, tj. wyższym o 6,5% niż przed rokiem i o 34,7% w odniesieniu do 2010 r. Ponad połowę ogółu dochodów osiągnęły gminy (60,3%), w tym głównie miejsko-wiejskie (36,3%).

Najbardziej wzrosły dochody budżetu miasta na prawach powiatu, przy spadku dochodów budżetu województwa

Tablica 1. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego

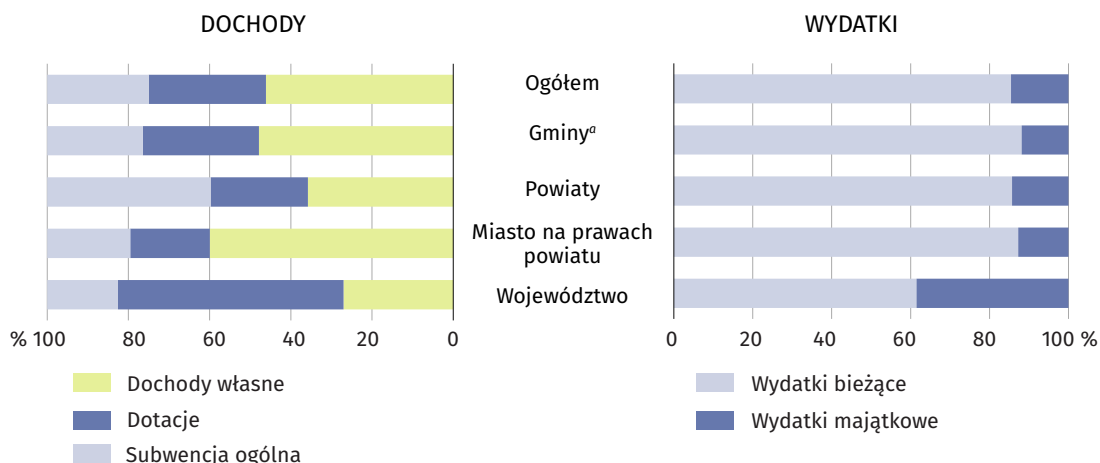
Wyszczególnienie	2010	2016	2017			
	w mln zł			2010=100	2016=100	w odsetkach
O g ó ł e m	4125,0	5094,3	5405,9	131,1	106,1	100,0
Gminy razem ^a	2364,9	3075,6	3260,7	137,9	106,0	60,3
miejskie	284,0	373,4	402,3	141,6	107,7	7,4
miejsko-wiejskie	1396,7	1829,4	1964,5	140,7	107,4	36,3
wiejskie	684,2	872,7	893,9	130,7	102,4	16,5
Powiaty	726,3	782,7	806,7	111,1	103,1	14,9
Miasto na prawach powiatu – Opole	540,6	729,8	858,7	158,8	117,7	15,9
Województwo	493,2	506,2	479,7	97,3	94,8	8,9

a Bez dochodów gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego są **dochody własne** – w 2017 r. wynosiły one 2493,5 mln zł (o 3,4% więcej niż przed rokiem). **Dotacje** były równe 1559,9 mln zł, w tym dotacje z paragrafów 200 i 620 oraz 205 i 625 przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich i innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich – 303,5 mln zł (w odniesieniu do 2016 r. wzrost odpowiednio: o 15,7% i o 19,9%). **Subwencja ogólna z budżetu państwa** w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 1,3% i osiągnęła poziom 1352,4 mln zł. Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu (60,0%) i budżetach gmin (47,9%), w tym gmin miejskich (61,4%). W budżecie województwa największą pozycję stanowiły dotacje (55,5%), a w budżetach powiatów – subwencja ogólna (40,3%).

Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu

Wykres 1. Struktura dochodów i wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2017 r.

a Bez dochodów i wydatków gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

W 2017 r. **wydatki** budżetów jednostek samorządu terytorialnego wynosiły 5422,0 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły o 9,5%, a względem 2010 r. – o 19,5%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca osiągnęły poziom 5470 zł, tj. wyższy o 9,9% niż w 2016 r. i o 22,8% w odniesieniu do 2010 r. Większość wydatków ogółem poniosły gminy (60,8%), w tym głównie miejsko-wiejskie (36,8%).

Ponad 1/3 wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego poniosły gminy miejsko-wiejskie

Tablica 2. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Wyszczególnienie	2010	2016	2017			
	w mln zł			2010=100	2016=100	w odsetkach
Ogółem	4537,0	4951,4	5422,0	119,5	109,5	100,0
Gminy razem ^a	2665,3	2990,8	3293,4	123,6	110,1	60,8
miejskie	332,4	369,4	415,0	124,8	112,3	7,7
miejsko-wiejskie	1543,9	1795,6	1996,1	129,3	111,2	36,8
wiejskie	788,9	825,8	882,2	111,8	106,8	16,3
Powiaty	748,0	775,5	825,6	110,4	106,5	15,2
Miasto na prawach powiatu – Opole	568,8	726,7	855,8	150,4	117,8	15,8
Województwo	555,0	458,3	447,3	80,6	97,6	8,2

a Bez wydatków gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

Głównym obciążeniem jednostek samorządu terytorialnego są **wydatki bieżące**. W 2017 r. wynosiły one 4632,5 mln zł (o 8,1% więcej niż w 2016 r.), stanowiąc 85,4% wydatków ogółem.

Wydatki majątkowe były równe 789,5 mln zł i w porównaniu z 2016 r. wzrosły o 18,7%. Największy udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem odnotowano w budżecie województwa (38,5%). Na inwestycje przeznaczono 763,2 mln zł, tj. o 20,3% więcej niż w 2016 r.

W 2017 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa opolskiego zamknęły się zbiorczo **deficytem** w wysokości 16,2 mln zł (wobec nadwyżki 142,9 mln zł w roku poprzednim i deficytu 412,1 mln zł w 2010 r.). O deficycie zdecydował ujemny wynik budżetów gmin i powiatów. Budżety województwa i miasta na prawach powiatu osiągnęły nadwyżkę.

Budżety jednostek samorządu terytorialnego po dwóch latach nadwyżki w 2017 r. zamknęły się zbiorczo deficytem

Tablica 3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Wyszczególnienie		Ogółem	Gminy ^a	Powiaty	Miasto na prawach powiatu	Województwo
Nadwyżka (+) lub deficyt (-) w mln zł	2010	-412,1	-300,4	-21,7	-28,2	-61,8
	2016	+142,9	+84,8	+7,2	+3,0	+47,9
	2017	-16,2	-32,6	-18,8	+2,9	+32,4

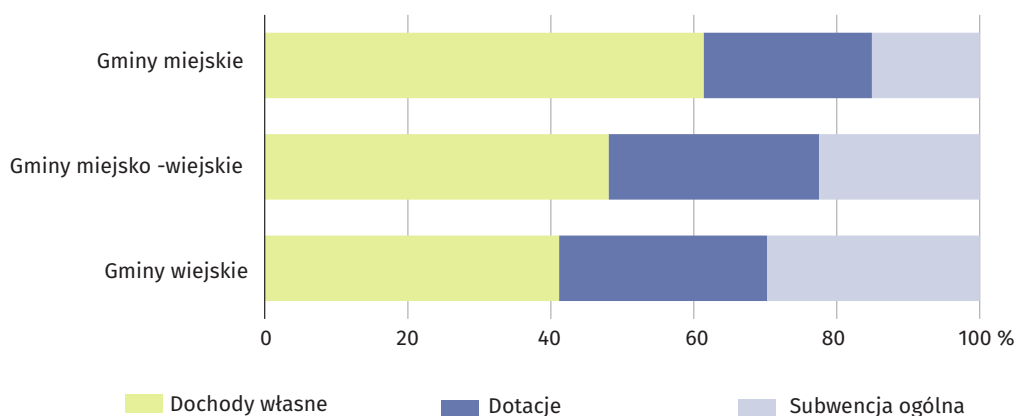
a Bez wyniku gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

Budżety gmin

W 2017 r. **dochody** budżetów gmin wynosiły 3260,7 mln zł i wzrosły o 6,0% w porównaniu z rokiem poprzednim. Dochody gmin miejsko-wiejskich stanowiły 60,2% dochodów ogółem budżetów gmin, wiejskich – 27,4%, a miejskich – 12,3%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody budżetów gmin wynosiły 3778 zł i były o 7,6% wyższe niż przed rokiem. W gminach miejskich wskaźnik ten osiągnął poziom 4099 zł, w wiejskich – 3812 zł, a w miejsko-wiejskich – 3704 zł. Najwyższe dochody na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Dobrzeń Wielki (5434 zł), a najniższe – w gminie Komprachcice (3086 zł).

Najwyższe dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca notowano w gminach miejskich

Wykres 2. Struktura dochodów budżetów gmin^a według rodzajów w 2017 r.

a Bez dochodów gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

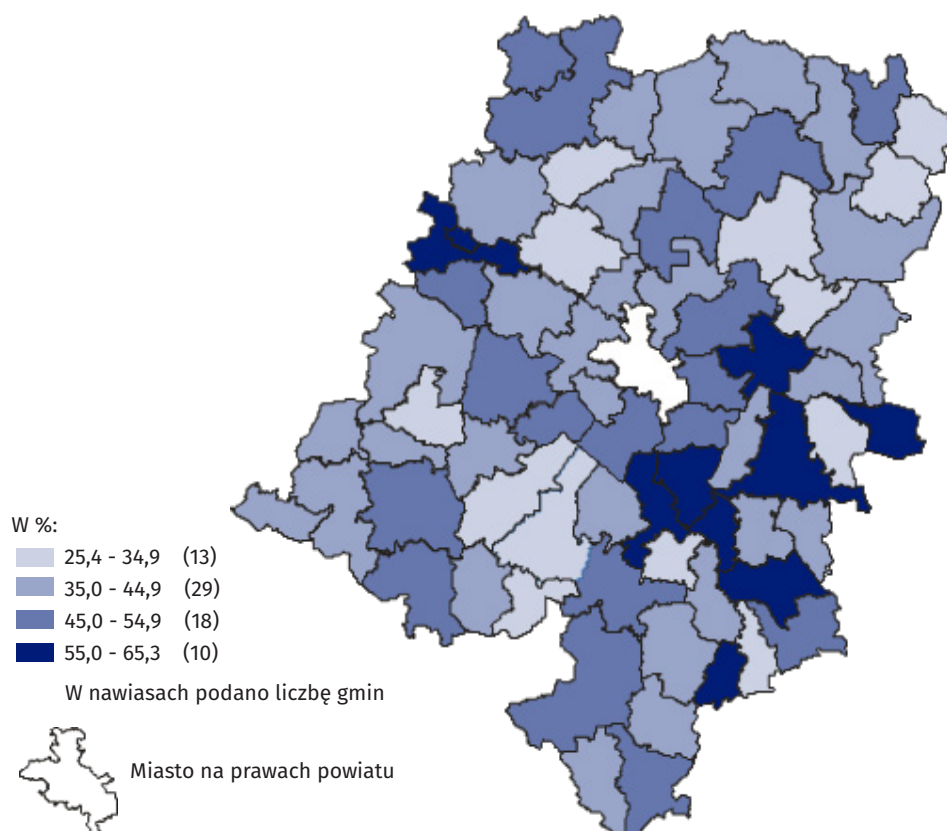
W 2017 r. **dochody własne** ukształtowały się na poziomie 1560,3 mln zł i wzrosły o 1,0% w porównaniu z rokiem poprzednim. Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w gminie Gogolin (65,3%), a najmniejszy – w gminie Radłów (25,4%).

W grupie dochodów własnych budżetów gmin największy udział (36,1%) miały wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, osiągając poziom 563,2 mln zł. Znaczne były również wpływy z podatku od nieruchomości, które wynosiły 490,7 mln zł (31,4%). W porównaniu z 2016 r. wartość podatku dochodowego od osób fizycznych była o 8,4% wyższa, a podatku od nieruchomości obniżyła się o 0,8%.

W 2017 r. **subwencja ogólna** zasilła budżety gmin w wysokości 768,2 mln zł (o 1,4% więcej niż w roku poprzednim), stanowiąc 23,6% dochodów ogółem. Największy udział w subwencji ogólnej miała część oświatowa (80,7%).

Dotacje w wysokości 932,3 mln zł (28,6% dochodów ogółem) wzrosły w skali roku o 20,6%. Większość wpływów w formie dotacji stanowiły dotacje celowe (95,8%), w tym dotacje z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej (78,0%) i na zadania własne (14,3%).

Mapa 1. Dochody własne budżetów gmin^a w % dochodów ogółem w 2017 r.

^a Bez dochodów gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

Wydatki budżetów gmin w 2017 r. wynosiły 3293,4 mln zł i były o 10,1% wyższe niż przed rokiem. W strukturze wydatków największy udział (60,6%) miały wydatki gmin miejsko-wiejskich. Wydatki gmin wiejskich i miejskich stanowiły odpowiednio: 26,8% i 12,6% wydatków ogółem. Wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 3816 zł i były o 11,7% wyższe niż przed rokiem. W gminach miejskich wskaźnik ten wynosił 4228 zł, w miejsko-wiejskich – 3764 zł, a w wiejskich – 3762 zł. Najwyższe wydatki na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Gogolin (5537 zł), a najniższe – w gminie Komprachcice (3021 zł).

Na **wydatki bieżące** gminy przeznaczyły 2902,9 mln zł (88,1% wydatków ogółem), tj. o 6,6% więcej niż w 2016 r. W strukturze wydatków bieżących znaczący udział stanowiły wynagrodzenia (34,3%) oraz świadczenia na rzecz osób fizycznych (26,5%).

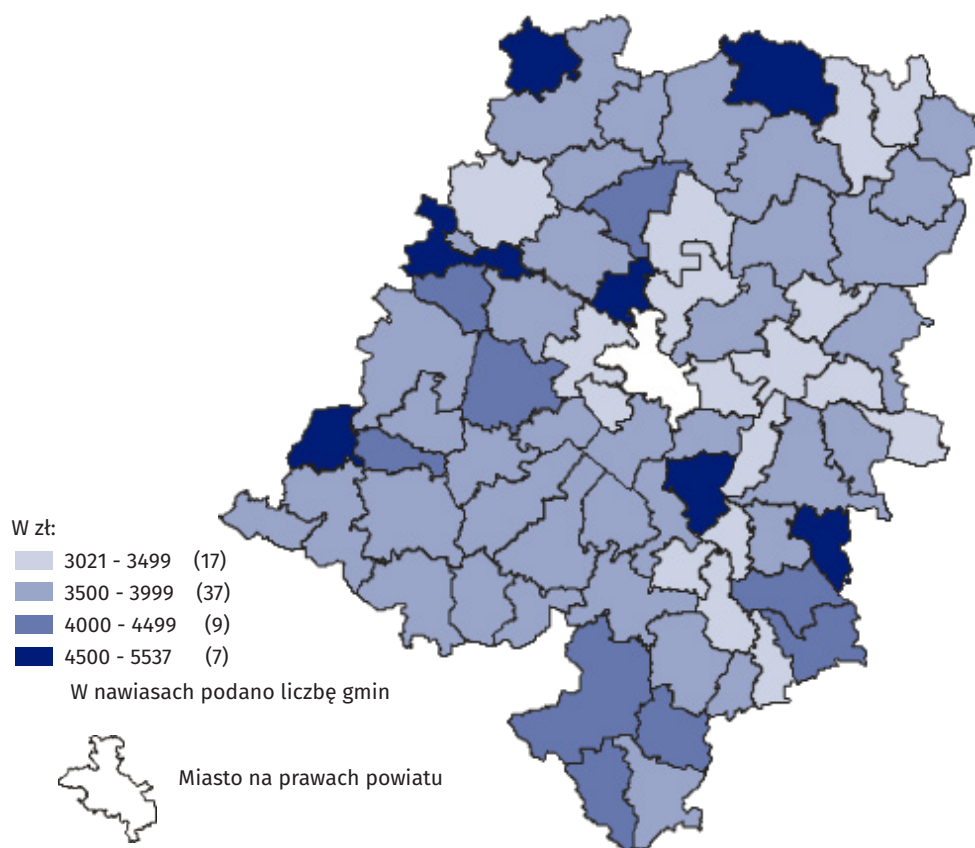
Wydatki majątkowe gmin wynosiły 390,5 mln zł i były o 45,9% wyższe w odniesieniu do 2016 r. Wydatki inwestycyjne wzrosły o 49,4% do poziomu 375,3 mln zł (96,1% wydatków majątkowych).

W 2017 r. gminy województwa opolskiego zamknęły rok budżetowy **deficytem** w wysokości 32,6 mln zł (w 2016 r. odpowiednio nadwyżką w wysokości 84,8 mln zł). Ujemny wynik budżetowy odnotowano w 34 gminach, w tym największy, stanowiący ponad 10% dochodów ogółem, w gminach: Baborów, Branice i Olszanka. Spośród gmin z nadwyżką w budżecie, najlepsze wyniki osiągnęły gminy: Ozimek, Dobrzeń Wielki i Skarbimierz (odpowiednio: 3,5 mln zł, 3,3 mln zł i 3,0 mln zł).

W budżetach gmin odnotowano największy wzrost wydatków majątkowych, w tym wydatków inwestycyjnych

Deficytem zamknęły rok budżetowy gminy miejsko-wiejskie i miejskie, przy nadwyżce w gminach wiejskich

Mapa 2. Wydatki budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2017 r.

^a Bez wydatków gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

Budżety powiatów

W 2017 r. powiaty województwa opolskiego osiągnęły **dochody** w wysokości 806,7 mln zł, tj. o 3,1% wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim. Dochody budżetów powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 935 zł i wzrosły o 4,6% w odniesieniu do 2016 r. Najwyższe dochody na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie głubczyckim (1453 zł), natomiast najniższe – w powiecie opolskim (658 zł).

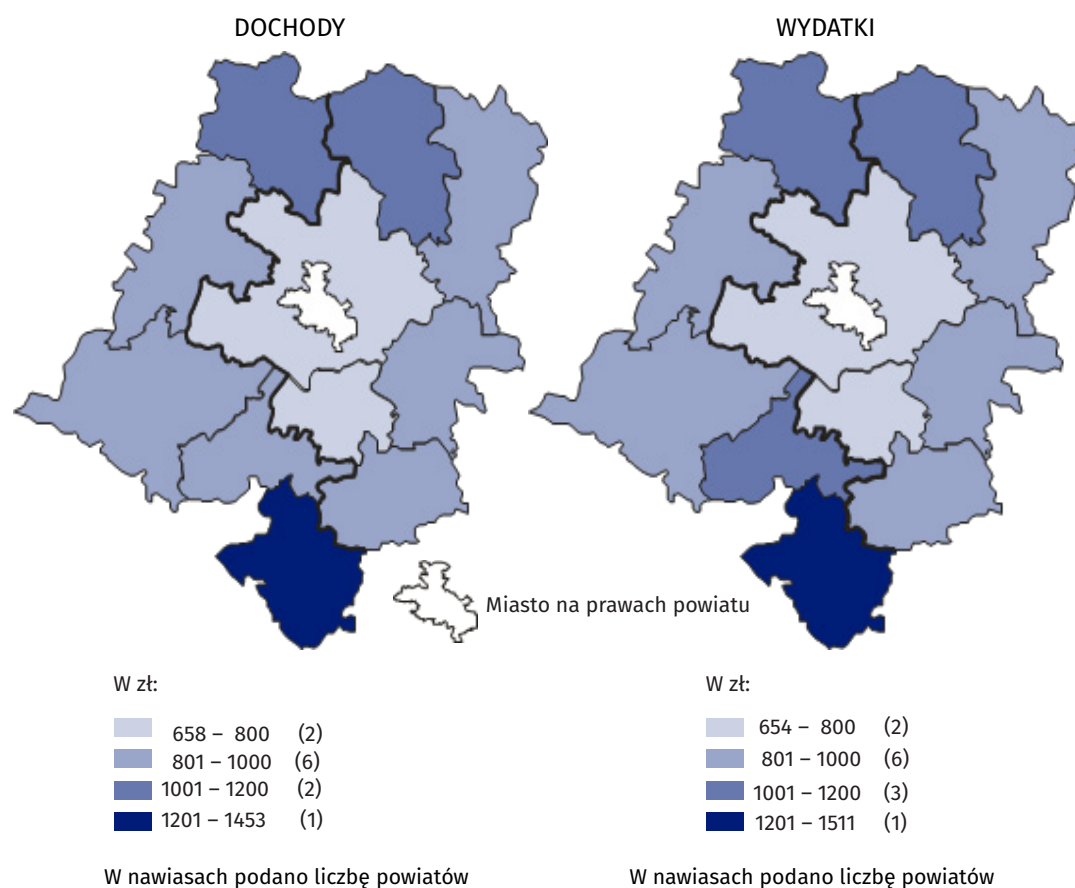
Dochody własne budżetów powiatów wynosiły 288,7 mln zł i były o 1,6% wyższe niż w 2016 r. Ponad połowę dochodów własnych (52,9%) stanowiły wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych.

W 2017 r. powiaty województwa opolskiego w ramach realizowanych zadań otrzymały tytułem **dotacji** 193,1 mln zł. Wpływy te były o 13,8% wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim. Przeważającą część dotacji stanowiły dotacje celowe z budżetu państwa (72,6%).

Subwencja ogólna powiększyła budżety powiatów o 325,0 mln zł i była o 1,2% mniejsza w stosunku do 2016 r. Największy udział w subwencji ogólnej stanowiła część oświatowa (77,4%).

W dochodach własnych budżetów powiatów przeważały wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych

Mapa 3. Dochody i wydatki budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2017 r.

Wydatki budżetów powiatów w odniesieniu do 2016 r. zwiększyły się o 6,5% i wynosiły 825,6 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 957 zł, tj. o 8,0% wyższym niż w roku poprzednim. Najwięcej środków na 1 mieszkańca wydatkowano w powiecie głubczyckim (1511 zł), a najmniej – w opolskim (654 zł).

W strukturze wydatków budżetów powiatów **wydatki bieżące** stanowiły 85,7%, natomiast **wydatki majątkowe** – 14,3%. W porównaniu z 2016 r. wydatki bieżące wzrosły o 2,3%, podczas gdy wydatki majątkowe – o 40,9%. Wydatki bieżące powiatów przeznaczono głównie na wynagrodzenia (55,7%) oraz zakup materiałów i usług (17,6%), a wydatki majątkowe – na cele inwestycyjne (98,4%).

W 2017 r. **wynik** budżetów powiatów województwa opolskiego był ujemny i wynosił 18,8 mln zł (wobec 7,2 mln zł nadwyżki w roku poprzednim). Deficyt odnotowano w 7 powiatach, w tym największy w powiecie kluczborskim (8,9% dochodów ogółem). W powiatach: opolskim, namysłowskim, strzeleckim i krapkowickim rok budżetowy zamknął się nadwyżką.

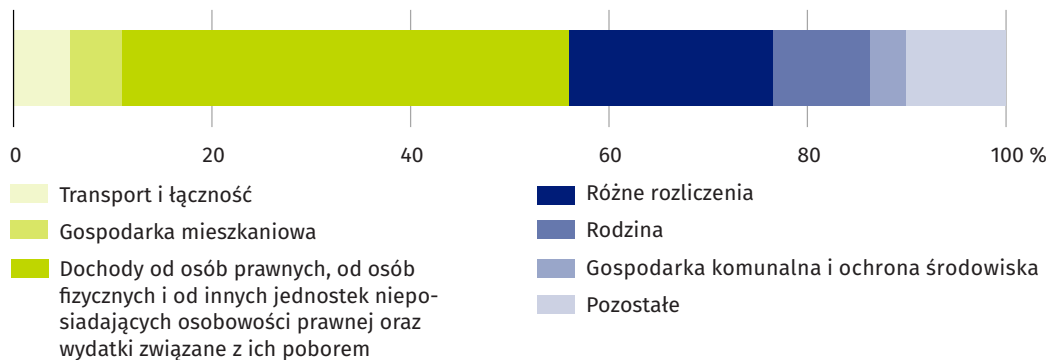
Budżet miasta na prawach powiatu – Opole

W 2017 r. całkowite **dochody** budżetu miasta na prawach powiatu osiągnęły poziom 858,7 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły o 17,7%. Dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 6701 zł i były o 9,2% wyższe niż w 2016 r.

W strukturze dochodów według rodzajów **dochody własne** stanowiły 60,0%, **subwencja ogólna** – 20,4%, a **dotacje** – 19,6%. Dochody własne ukształtowały się na poziomie 514,9 mln zł, tj. o 17,6% wyższym niż w 2016 r. Największy udział w dochodach własnych stanowiły wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (38,1%) oraz podatku od nieruchomości (22,9%). Wpływy do budżetu miasta na prawach powiatu z tego tytułu wynosiły odpowiednio: 196,0 mln zł i 117,8 mln zł. Subwencja ogólna zwiększyła budżet miasta o 175,6 mln zł (wzrost o 4,9% w stosunku do 2016 r.). Na zadania oświatowe miasto na prawach powiatu otrzymało 160,5 mln zł, tj. 91,4% subwencji ogólnej. Wartość dotacji wynosiła 168,1 mln zł i była o 34,9% wyższa niż w roku poprzednim. W dotacjach ogółem największy udział miały dotacje celowe (74,2%).

W budżecie miasta na prawach powiatu odnotowano najwyższe dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Wykres 3. Struktura dochodów budżetu miasta na prawach powiatu według działów w 2017 r.

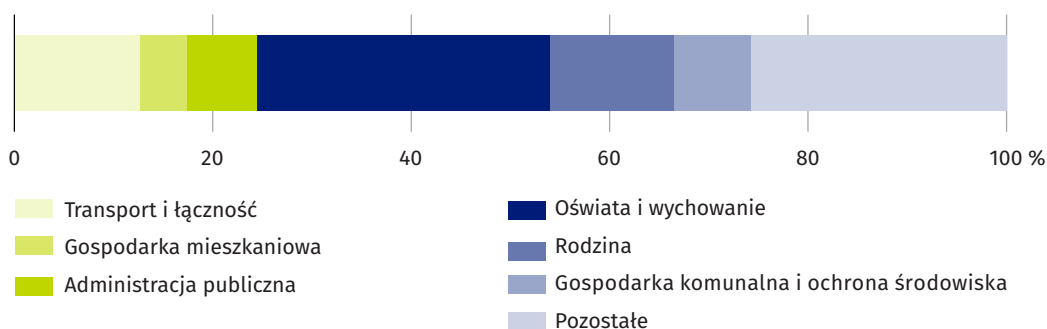
W 2017 r. **wydatki** budżetu miasta na prawach powiatu osiągnęły wartość 855,8 mln zł i wzrosły o 17,8% w porównaniu z rokiem poprzednim. Wydatki ogółem na 1 mieszkańca wynosiły 6678 zł i były o 9,3% wyższe niż w 2016 r.

W strukturze wydatków budżetu miasta na prawach powiatu **wydatki bieżące** stanowiły 87,3%, a **wydatki majątkowe** – 12,7%. Wydatki bieżące wynosiły 746,8 mln zł, tj. o 18,4% więcej niż przed rokiem. Z wydatków bieżących najwięcej środków przeznaczono na wynagrodzenia (36,8%) oraz zakup materiałów i usług (27,9%). Wydatki majątkowe wynosiły 109,0 mln zł i były o 13,5% wyższe niż w 2016 r. W wydatkach majątkowych dominowały wydatki inwestycyjne (97,1%).

W 2017 r. miasto na prawach powiatu zamknęło rok budżetowy **nadwyżką** w kwocie 2,9 mln zł (wobec 3,0 mln zł w 2016 r.), stanowiącej 0,3% dochodów ogółem.

W wydatkach bieżących budżetu miasta na prawach powiatu najwięcej środków przeznaczono na wynagrodzenia

Wykres 4. Struktura wydatków budżetu miasta na prawach powiatu według działów w 2017 r.

Budżet samorządu województwa

W 2017 r. **dochody** budżetu samorządu województwa opolskiego wynosiły 479,7 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim spadły o 5,2%. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w wysokości 484 zł były o 4,9% niższe w odniesieniu do 2016 r.

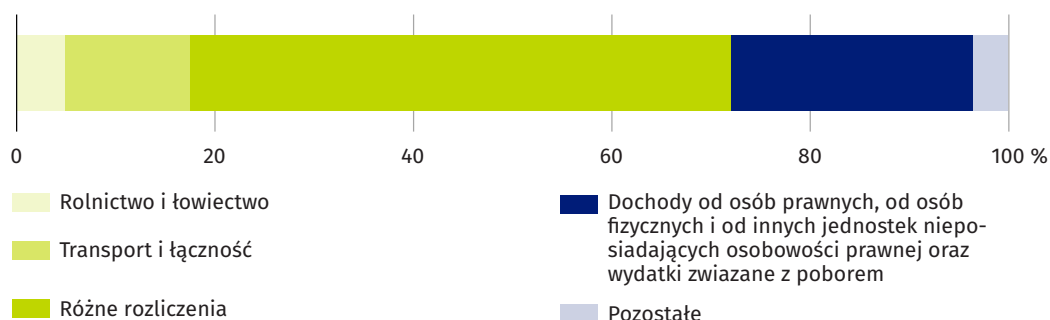
Dochody własne na poziomie 129,7 mln zł (spadek o 10,9% w porównaniu z 2016 r.) stanowiły 27,0% dochodów samorządu województwa. W tej grupie dochodów największy udział miały wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz fizycznych (odpowiednio: 66,4% i 23,4%). Wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych w porównaniu z 2016 r. obniżyły się o 0,1% do wysokości 86,1 mln zł, a od osób fizycznych były wyższe o 9,1% i wynosiły 30,3 mln zł.

W ramach **dotacji** samorząd województwa otrzymał 266,4 mln zł (55,5% dochodów ogółem). Największy odsetek (70,2% dotacji ogółem, tj. 187,0 mln zł) stanowiły dotacje z paragrafów 200 i 620 oraz 205 i 625. Dotacje celowe z budżetu państwa wynosiły 63,8 mln zł (23,9% dotacji ogółem), w tym na zadania z zakresu administracji rządowej – 43,7 mln zł (16,4%), a na zadania własne – 20,1 mln zł (7,5%).

Dochody z tytułu **subwencji ogólnej** budżetu samorządu województwa w 2017 r. ukształtowały się na poziomie 83,6 mln zł, tj. o 3,9% wyższym niż przed rokiem, a ich udział w dochodach ogółem wynosił 17,4%. Na część wyrównawczą przeznaczono 59,3 mln zł, tj. 70,9% subwencji ogólnej. Na część oświatową przypadło 11,5 mln zł (13,8%), a na regionalną – 9,5 mln zł (11,4%).

Ponad połowę dochodów ogółem budżetu samorządu województwa stanowiły dotacje

Wykres 5. Struktura dochodów budżetu samorządu województwa według działów w 2017 r.

Wydatki budżetu samorządu województwa spadły w skali roku o 2,4% do poziomu 447,3 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły one 451 zł i były o 2,1% niższe w stosunku do 2016 r.

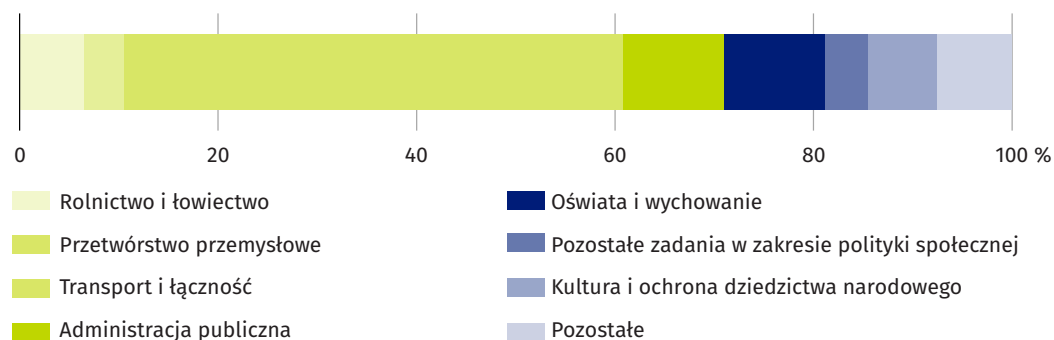
Wydatki bieżące wzrosły o 14,5% w odniesieniu do 2016 r. i ukształtowały się na poziomie 275,1 mln zł (61,5% wydatków ogółem samorządu województwa). Z wydatków bieżących 43,8% przeznaczono na dotacje, 26,4% – na wynagrodzenia, a 19,5% – na zakup materiałów i usług.

Wydatki majątkowe budżetu samorządu województwa wynosiły 172,2 mln zł i w porównaniu z 2016 r. zmniejszyły się o 21,1%. Większość wydatków majątkowych (96,5%) miała charakter inwestycyjny.

W 2017 r. samorząd województwa opolskiego zamknął rok budżetowy dodatnim **wynikiem** rzędu 32,4 mln zł, stanowiącym 6,8% dochodów ogółem (w 2016 r. odpowiednio 47,9 mln zł i 9,5%).

W budżecie samorządu województwa utrzymała się obserwowana w ostatnich latach nadwyżka

Wykres 6. Struktura wydatków budżetu samorządu województwa według działów w 2017 r.

Uwaga

Budżety: miasta na prawach powiatu, gmin i powiatów nie są w pełni porównywalne z latami poprzednimi ze względu na zmianę granic miasta Opola z dniem 1 stycznia 2017 r.

Opracowanie merytoryczne:

Opolski Ośrodek Badań Regionalnych

Tel: 77 423 01 10, 510 993 208

e-mail: M.Molodowicz@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:

Informatorium

Tel: 77 423 10 00, 510 993 218

e-mail: sekretariatUSopl@stat.gov.pl

www.opole.stat.gov.pl

@opole_STAT

@GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

[Budżety jednostek samorządu terytorialnego w 2016 r.](#)

[Rocznik statystyczny województwa opolskiego 2017](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych – Dziedzina – Finanse publiczne](#)

[Strateg – Obszary tematyczne – Finanse publiczne](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Budżet jednostki samorządu terytorialnego](#)

[Dochody jednostek samorządu terytorialnego](#)

[Dochody własne jednostek samorządu terytorialnego](#)

[Dotacje celowe](#)

[Podatek dochodowy od osób fizycznych](#)

[Podatek dochodowy od osób prawnych](#)